

T.C.

ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BAŞLANGIÇ DÜZEYİ
BAĞLAMA ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANI
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Neşet GÜNGÖR

Niğde

Haziran, 2017

T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BAŞLANGIÇ DÜZEYİ
BAĞLAMA ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANI
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Neşet GÜNGÖR

Danışman: Doç. Dr. S. Ercan BAĞÇECİ

Niğde

Haziran, 2017

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Güzel Sanatlar Liseleri Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 02.06.2017

Neşet GÜNGÖR

ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Ercan BAĞÇECİ danışmanlığında Neşet GÜNGÖR tarafından hazırlanan “Güzel Sanatlar Liseleri Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşlerinin İncelenmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih 21/06/2017

JÜRİ:

Üye (Danışman) : Doç. Dr. S. Ercan BAĞÇECİ

Üye : Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN

Üye : Doç. Dr. Attila ÖZDEK

[Handwritten signatures of the jury members]

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Kubilay YAZICI
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Kopuz Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar çeşitli ebatlarda, isimlerde, fiziksel özellikleri yönünden değişimler göstererek günümüze kadar gelmiş bir halk müziği çalgısıdır. Türk Halk müziğinde yaygın olarak kullanılan bağlamanın atası olarak bilinir. Türk kültürünün geçmişten günümüze aktarılmasında bir köprü vazifesi gören en önemli çalgılarımızdan bir tanesidir. Müzik kültürümüzde bu denli yeri olan bağlama çalgısının, eğitim müziği açısından planlanması ve okul çalgıları içerisinde öğretilmesi çok gerekli ve önemlidir.

Temel Bağlama Öğretiminin en önemli basamaklarından olan temel davranışların öğrencilere kazandırılması; gerek bu çalgının eğitimini veren kurumlar açısından, gerekse bu çalgının öğreticileri açısından önem taşımaktadır.

Bu durumdan yola çıkarak Güzel Sanatlar Liseleri Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimi ve Mızrap Tekniği konularında akademisyen, icracı ve eğitimci görüşlerini tespit etmek amacı ile bu araştırma yapılmıştır.

Bu araştırma süresince, bana her konuda yol gösteren, bilgi, deneyim ve danışmanlık tecrübeleriyle tez yazım sürecime katkı sağlayan değerli hocam Sayın Doç. Dr. S. Ercan BAĞÇECİ'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca tezin şekillenmesinde büyük katkıları olan her koşulda yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN'a ve Doç. Dr. Ebru TEMİZ'e içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, hayatımın her aşamasında maddi, manevi desteklerini esirgemeyen Babam Rafet GÜNGÖR'e, Annem Nesibe GÜNGÖR'e, Eşim Gülden GÜNGÖR'e, çocuklarıma, meslektaşım Sn. Rüstem KILINÇ'a ve mesleki müzik eğitimi almaya başladığım günden beri üzerimde emeği olan bütün hocalarıma ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

02.06.2017

Neşet GÜNGÖR

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BAŞLANGIÇ DÜZEYİ BAĞLAMA ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

GÜNGÖR, Neşet

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. S. Ercan BAĞÇECİ

Haziran 2017, 38 sayfa

Bu araştırmada GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretim Elemanı görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada öncelikle GSL başlangıç düzeyi Bağlama Ders Kitabında yer alan Mızrap Tekniği konuları öğretim yöntem ve teknikleri açısından incelenmiş konu içeriği ile ilgili sorular hazırlanarak alanında uzman Öğretim Elemanı görüşlerine başvurulmuştur. Öğretim Elemanı görüşleri doğrultusunda elde edilen veriler önce metin haline getirilmiş daha sonra ise tablolara dönüştürülmüştür. Araştırmanın sonucunda ise GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimi, Mızrap Tekniği.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE INVESTIGATION OF INSTRUCTORS' OPINIONS TOWARDS BEGINNER LEVEL BAGLAMA INSTRUCTION IN FINE ARTS HIGH SCHOOLS

GÜNGÖR, Neşet

Department of Fine Arts Instruction, Music Education Department

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. S. Ercan BAĞÇECİ

June 2017, 38 pages

This study aims to investigate the instructors' opinions towards beginner level Baglama instruction in Fine Arts High Schools.

In the study, the subjects on Plectrum Technique in the beginner level Baglama Course book in Fine Arts High Schools were examined in terms of teaching methods and techniques, questions related to the subject matter were prepared and experts for asked for their opinions. The data was first textualized and then tabulated. Recommendations on beginner level Baglama instruction in Fine Arts High Schools were also made in accordance with the results of the study.

Key words: Beginner level Baglama instruction, Plectrum technique

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x

I. BÖLÜM

1.1. Giriş	1
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi	1
1.3. Araştırmanın Amacı.....	2
1.4. Araştırmanın Önemi	2
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	2

II. BÖLÜM

İLGİLİ ALAN YAZIN.....	3
------------------------	---

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	9
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	9
3.3. Verilerin Toplanması	9
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi.....	11

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	12
4.1. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Mızrap Tekniğinin çalışılacağı bağlama uzun sap bağlama mı kısa sap bağlama mı olmalıdır neden. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	12
4.2. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	14
4.3. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi mızrap yönleri ile eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	15
4.4. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Sol el pozisyonu uzun sap bağlama üzerinde nerede olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	17
4.5. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	18
4.6. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır (Kaçınıcı hafta gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	20
4.7. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi perde aralıkları çalışılabilir. (Ör: Re-La aralığı gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	21
4.8. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	23
4.9. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi zaman anahtarı ile başlanmalıdır (Hangi ölçü sayısı ile). Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	24
4.10. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Farklı tellerde mızrap çalışması eğitimine hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	26
4.11. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum	27

4.12. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır neden. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum.....	29
4.13. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi makam dizileri temel alınmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum.....	30
4.14. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, yöresel tavır özelliklerine ön hazırlık olarak sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum.....	32

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç.....	34
5.2. Öneriler	36
KAYNAKLAR.....	37
ÖZGEÇMİŞ.....	38

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.3.1. Alan uzmanlarının çalıştığı Üniversiteler.....	9
Tablo 3.3.2. Görüşme Formunda Yer Alan Sorular	10
Tablo 4.1. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Mızrap Tekniğinin çalışılacağı bağlama uzun sap bağlama mı kısa sap bağlama mı olmalıdır neden. Sorusuna Yönelik Bulgular.....</i>	13
Tablo 4.2. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular .....</i>	14
Tablo 4.3. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi mızrap yönleri ile eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular.....</i>	16
Tablo 4.4. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Sol el pozisyonu uzun sap bağlama üzerinde nerede olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular .....</i>	17
Tablo 4.5. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular.....</i>	19
Tablo 4.6. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır (Kaçınca hafta gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular .....</i>	20
Tablo 4.7. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi perde aralıkları çalışılabilir. (Ör: Re-La aralığı gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular .....</i>	22
Tablo 4.8. <i>GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular.....</i>	24

Tablo 4.9. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi zaman anahtarı ile başlanmalıdır. (Hangi ölçü sayısı ile). Sorusuna Yönelik Bulgular	25
Tablo 4.10. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, Farklı tellerde mızrap çalışması eğitimine hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular.....	27
Tablo 4.11. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman. Sorusuna Yönelik Bulgular.....	28
Tablo 4.12. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır neden. Sorusuna Yönelik Bulgular.....	30
Tablo 4.13. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, hangi makam dizileri temel alınmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular	31
Tablo 4.14. GSL Başlangıç düzeyi bağlama öğretiminde, yöresel tavır özelliklerine ön hazırlık olarak sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden. Sorusuna Yönelik Bulgular.....	32

KISALTMALAR LİSTESİ

GSL:	Güzel Sanatlar Lisesi
THM:	Türk Halk Müziği
TRT:	Türkiye Radyo Televizyon
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
G:	Görüşmeci

I. BÖLÜM

GİRİŞ

GSL Müzik Bölümleri Ortaokuldan mezun, müzik alanına istekli ve müziksel duyarlığa sahip öğrencilerin özel yetenek sınavıyla kabul edildiği okullardır. Bu okullarda *Mesleki Müzik Eğitimi Dersleri* yanı sıra *Kültür Dersleri* de verilmektedir. Mesleki Müzik Eğitimi dersleri Çalgı Eğitimi, Ses Eğitimi ve Müzik Teorisine yönelik dersleri kapsamaktadır.

“Geleneksel sazlarımızdan ve Türk Halk Müziğinin ana sazı olan Bağlamanın, geleceğin müzik anlayışının şekillenmesinde önemli görevler üstlenecek insanların yetiştirildiği Güzel Sanatlar Liselerinde yer alması ve bu sazın sosyal yaşamımızda önemli bir yer tutuyor olmasının da getirdiği avantaj ile müzik eğitim sistemimizde önemli bir yeri vardır. Bağlamanın, özellikle öğrencilerimize kendi kültürel değerlerimizin aşılması ve toplumsal yaşam bilincimizin kazandırılması noktasında çok önemli bir eğitim unsuru olacağı kanısındayız” (<http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72>).

GSL Bağlama Öğretim programı ile Bağlamayı tüm yönleriyle tanıyan, her tür ve her tarz eseri icra edebilecek donanıma sahip, dünya müziğini bilen ve kendi müziğini dünya müzikleriyle sentezleyebilen, milli kültürden hareketle ürettiği evrensel değerleri dünyada başarıyla sergileyebilen bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (<http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72>).

Bu anlayış doğrultusunda Mesleki Müzik Eğitimi Kurumlarında verilmekte olan Bağlama Öğretimi hem kültürümüzün sürdürülebilmesi hem de Türk Halk Müziğinin dünya müzikleriyle sentezlenebilmesi açılarından önemli bir yer tutmaktadır.

1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi

“Güzel Sanatlar Liseleri Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri nelerdir?” Araştırmanın ana problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine ilişkin konuların öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Temel davranışların ve Mızrap Tekniği Konularının öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda incelenmesi bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimi ile sınırlıdır.

II. BÖLÜM

İLGİLİ ALAN YAZIN

Bu bölümde Mızrap tekniğini konu alan araştırmalara yer verilmektedir.

1. Engin Şafak GÜRLER; “Sözsüz Zeybeklerin Tezene Özellikleri” İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 1992.

Araştırmacı Yüksek Lisans tezinde TRT İstanbul Radyosu THM kütüphanesinden almış olduğu 80 adet sözsüz zeybek notasını incelemesi sonucunda;

- 9 zamanlı zeybeklerde sadece A(2+2+2+3) ve D(3+2+2+2) ritim yapılarının yaygın olarak kullanıldığını,
- Yöreyle ait oyun ve müzikleri bilen kişilerle yapılan görüşmelerde var olduğu iddia edilen 4 zamanlı ve 9 zamanlı usulün E tipi (3+3+3) ritim vuruşları ile zeybek oynanamayacağını,
- Zeybeklerin; Ege, Güney Marmara, Batı Karadeniz’in güney bölümü, İç Anadolu Bölgesi’nin kuzeybatı bölümü ve Batı Akdeniz bölgesinde incelenen eserlerden tespit edildiğini,
- Zeybekleri derleyen ve notaya alan kişilerin ezgilerin otantik yapılarına sadık kalmaları gerektiğini,
- Derlenen zeybeklerin notasıyla icrasının farklılık gösterdiklerini,
- Noktalı ve senkoplu motifleri bağlama ile çalınırken taramalı mızrap vuruşlarının kullanılmadığını,
- Derlemecilerin zeybek tavrı mızrap vuruşlarını göz önünde bulundurmadan notaya aldıklarını, bu durumun da icrada tezene vuruş şekillerinde değişiklikler meydana getirdiğini,
- Sözlü zeybeklerin saz bölümüne gezenleme dendiğini ve oyunun söz bölümünde başladığını, sözsüz zeybeklerde gezenleme bölümünün olmadığını ve oyunun müzikle birlikte başladığını,

- 1970’li yılların ortalarına kadar usta çırak ilişkisi ile gelen bağlama öğretiminin günümüzde akademik kurumlar tarafından akademik bir şekilde öğretilmeye çalışıldığını,
- Yücel Paşmakçı ve Hamdi Özbay ‘ın sözsüz zeybekler üzerine çalışma yaptıklarını, zeybekleri notaya alırken bağlamadaki zeybek tavrını göz önünde bulundurduklarını ve bu eserlerin notalarını çalarlarken bir sorun yaşamadıklarını,
- Geçmişte derlenmiş ve günümüzde derlenecek olan zeybekler notaya alınacağı zaman bağlama icrasındaki çalınış şekilleri göz önüne alınması gerektiğini, ayrıca toplu icralarda aynı mızrap birliğinin sağlanması izleyiciler üzerinde olumlu bir etki bırakacağı sonuçlarına ulaşmıştır (Gürler,1992).

2. Soner ALGI; “Üniversitelerimizin Eğitim Fakültelerine Bağlı Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Bağlamada Yöresel Tezene Tavrılarının Kullanım Durumlarına Yönelik Bir Çalışma” Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Araştırmacı Yüksek Lisans tezinde üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Eğitimi Ana Bilim dallarında Bağlama Eğitimi-Öğretimi süresince kullanılan yöresel tezene tavrılarının doğru icrasını ve yeterlilik bakımından ne derecede kullanıldığını ortaya çıkartmayı amaçlamıştır.

Araştırmanın sonucunda;

- Geçmişten günümüze yöresel tezene tavrılarıyla ilgili ders notları, kitap, makale, bitirme tezi, yüksek lisans tezi ve doktora tezi çalışmalarının yeteri kadar yapılmadığı,
- Çoğu müzik öğretmenin Bağlama’yı görev yaptığı kurumlarda yeterli derecede kullanamadığı,
- Bazı Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Bağlama öğretiminde yeteri derecede yöresel tezene tavrının öğretilmediği,

- Üniversitelerde Bağlama Eğitimi veren akademik kadronun birçoğunun lisans mezunu olduğu, çoğu öğretim elemanının derslerde farklı kaynaklar kullanırken bazılarının sadece kendi bilgi ve tecrübeleri ile eğitim yaptıkları,
- Üniversitelerde Bağlama ders saatinin yetersiz olmasından dolayı yöresel tezene tavırlarına yeterince yer verilemediği, birçok üniversitede tavırlı-tavırsız, çok sesli eserler, Türk Sanat Müziği Saz eserleri, etüt, parmak ve tezene egzersizleri, klasik batı müziği eserleri, açış, doğaçlama vb. gibi çalışmalar yapıldığı sonuçlarına ulaşmıştır (Algı,2006).

3. Naile KARACAN; “Bağlamada Mızrap Tekniğinin Öğretiminde İcrayı Kolaylaştırıcı Unsurlar” İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi 2006.

Araştırmacı yapmış olduğu Yüksek Lisans tezinde Bağlamada tavrı öğretiminin teknik ve müzikal olarak doğru yapılmasına katkı sağlamayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda;

Tezinde önce bağlamanın tarihsel süreçte geçirdiği evreler, çalma teknikleri, düzenler, düzenlerin özellikleri ve mızrap teknikleri ele alınmıştır.

Çalışmada sağ el davranışları mızrap vuruş teknikleri, sol el davranışları ise parmak vurma, tel çekme, tel gerdirme, vibrato, bağ, glisando, tremolo, tril gibi teknik adlandırmalarla tanımlamalar yapmıştır. Araştırma sonucunda;

- Tezenenin tiz seslerde alt eşiğe yakın, pes seslerde göğsün orta ve sap bölümüne gelecek şekilde vurulması,
- Dirsek ve bileğin çok kasmadan hareket ettirilip tezene boyunun çalınacak ezginin karakterine göre ayarlanması gerektiği,
- Yumuşak seslere ihtiyaç duyulduğunda tezeneyi uzun, sert seslere ihtiyaç duyulduğunda tezenenin kısa tutulması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır (Karacan, 2006).

4. Birol YILDIRIM; “Teke Yöresinde İcra Edilen Gurbet Havalarında Müzikal Açından Tavrı Farklılıkları” Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Musikisi Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2008.

Araştırmacı Yüksek Lisans tezinde *Teke Yöresinde İcra Edilen Gurbet Havalarının Müzikal Açısından Tavrı Farklılıkları*'nı belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 21 adet *gurbet havasının* incelenmesi sonucunda;

- Dört farklı dizi kullanıldığı, dizi dağılımının 15+4+1+1=21 olduğu,
- Ezgilerin 16 adetinin La perdesinde, 4 adetinin Si bemol perdesinde ve 1 adetinin Mi perdesinde karar verdiği,
- Ezgilerin 9 adetinin yedili, 4 adetinin oktav, 4 adetinin bir oktavı aştığı, 2 adetinin beşli, 1 adetinin de altılı ses alanını kapsadığı,
- Ezgilerin 18 adetinin inici, 3 adetinin de çıkıcı-inici seyir gösterdiği,
- Ezgilerde yoğun olarak otuzikilik, altmışdörtlük, onaltılık nota değerlerinin kullanıldığı,
- Ezgilerin 12 adetinde triller kullanıldığı, 9 adetinde ise trill kullanılmadığı,
- Ezgilerin 19 adetinde Glisando kullanıldığı, 2 adetinde ise kullanılmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. (Yıldırım,2008)

5. Servet YAŞAR “Temel Bağlama Öğretiminde Kullanılmakta Olan ve Önerilen Tezene Tekniğinin Öğrencilerin Bağlama Çalma Becerilerine Etkisinin İncelenmesi” Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi, 2011.

Araştırmacı Sanatta Yeterlik Tezinde *‘Temel Bağlama Öğretiminde Kullanılmakta Olan ve Önerilen Tezene Tekniği’* karşılaştırmalı olarak değerlendirmiş, temel bağlama öğretimi sürecinde kullanılan tezene tekniğini daha işlevsel hale getirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda;

- Kullanılmakta olan tezene tekniği ile yapılan eğitimde konunun anlaşılmasında güçlükler çekildiği, çok tekrar yapılarak hedefe ulaşılacağı,
- Önerilen tezene tekniğinin Bağlama öğretimine yeni başlayacak öğrenciler için daha kolay olduğu ve konunun rahat anlaşıldığı,
- Önerilen tezene tekniğinin anlaşılabilir ve anlatılabilir olduğu,
- Önerilen tezene tekniğinin Toplu Bağlama öğretiminde de uygulanabileceği sonuçlarına ulaşmıştır (Yaşar, 2011).

6. Sevilay GÖK “*Teke Yöresi ve Muğla Zeybeklerinin Tür, Ayak, Tavır, Usul ve Söz Yönünden İncelenmesi*” Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2011.

Araştırmacı Yüksek Lisans tezinde Teke ve Muğla yöresine ilişkin zeybek ezgilerinin tür, ayak, tavır, usul ve söz unsurları açısından birbirleriyle farklılıklarını ya da benzerliklerini incelenmeyi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda;

- Muğla yöresinde 7’li hece ölçüsünde mani türü yaygın iken, Teke yöresinde 11’li hece ölçüsünde türkü türünün daha yaygın olarak görüldüğü,
- Her iki yörede ayak ve söz açısından farklılıklar görüldüğünü, tavır ve usullerdeki hız açısından farklılığa rastlanmadığı,
- Teke yöresinde yaygın olarak görülen **kırık zeybek türü** tavrısal yapıyı söyleyiş ve üslup açısından göstermesine karşın, yöresel mızrap bakımından tavrısal yapıyı yansıtmadığı,
- İncelemeye alınan 40 teke ve 40 Muğla yöresi zeybek ezgileri içerisinde Muğla’da *katip ayağı*, *misket ayağı* ve *kara sevda ayağı*nda, Teke yöresinde de *boztrak ayağı* ve *Azeri ayağı*nda hiçbir esere rastlanmadığı,
- Her iki yörede de 9/2’lik ve 9/4’lük ağır zamanlı zeybeklerin yaygın olarak görülmelerine karşın, ağır zeybek türünün Muğla’da daha fazla görüldüğü,
- Ağır zeybeklerin genellikle temposu 30 – 100, kıvrak zeybeklerinin temposu 92 – 132, kırık zeybeklerin ise 110 tempoda olduğu,
- Muğla yöresinde %53 sözsüz %47 sözlü zeybek türüne, Teke yöresinde ise %20 sözsüz, %80 sözlü zeybek ezgisine rastlandığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Gök, 2011).

7. Sinan HAŞHAŞ “*Bağlama Eğitiminde, Bağlama Tutuş, Mızrap (Tezene) Tutuş-Vuruş Yönlerinin Yeri ve Önemi Üzerine Bir İnceleme*” Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Araştırmacı Yüksek Lisans tezinde Bağlama metodunda *Bağlama tutuş, mızrap tutuş ve mızrap vuruş yönleri* hakkındaki ortak görüşleri tespit etmeyi ve bu ortak görüşler doğrultusunda bağlama metotlarını incelenmeyi amaçlamıştır.

Araştırma sonucunda;

Bağlama eğitimcilerinin mızrap tutuş-vuruş yönleri konusundaki görüşleri doğrultusunda incelenen 14 Bağlama metodunun büyük bir çoğunluğunun *Bağlama tutuş, mızrap tutuş ve mızrap vuruş yönleri* ğretilerinin birbirlerinden farklılıklar gösterdiği, bu metotların içerik açısından yetersiz ve eksik olduğu dolayısıyla ihtiyaca cevap verecek niteliklere sahip olmadıkları sonuçlarına ulaşmıştır (Haşhaş, 2013).

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma modelinde desenlenmiş olup, veriler Mülakat (Görüşme) yöntemiyle elde edilmiştir.

Araştırmada GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik Uzman görüşleri için yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın çalışma grubunu yükseköğretim kurumlarında Bağlama çalgısı alanında görev yapan 5 alan uzmanı oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verilerin toplanmasında alanında uzman öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuş, yapılandırılmış görüşme formunda bulunan 14 soru ile öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır.

Tablo 3.3.1. Alan uzmanlarının çalıştığı üniversiteler

SIRA NO	ÇALIŞTIĞI KURUM
1	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
2	Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
3	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü
4	Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü
5	Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Tablo 3.3.2. Görüşme Formunda Yer Alan Sorular

- 1) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde mızrap tekniğinin çalışılacağı bağlama uzun sap bağlama mı, kısa sap bağlama mı olmalıdır Neden.
- 2) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır.
- 3) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde hangi mızrap yönleri ile eğitime başlanmalıdır.
- 4) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde Sol el pozisyonu uzun sap bağlama üzerinde nerede olmalıdır.
- 5) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır.
- 6) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır (Kaçıncı hafta gibi).
- 7) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde perde aralıkları hangi aralıkta olmalıdır Ör: Re-La aralığı gibi.
- 8) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir.
- 9) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde hangi zaman anahtarı ile başlanmalıdır (Hangi ölçü sayısı ile).
- 10) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde farklı tellerde mızrap çalışması eğitime hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir.
- 11) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman.
- 12) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır, Neden.
- 13) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde hangi makam dizileri temel alınmalıdır.
- 14) GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde yöresel tavır özelliklerine ön hazırlık olarak sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırmada öğretim elemanlarının yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular içerik analizi ile analiz edilmiştir. İlk olarak eldeki veriler metin haline getirilmiştir. Metin haline getirilirken araştırmanın genel amacı ve alt amaçları göz önünde bulundurularak görüşme soruları dışına çıkmamaya özen gösterilmiştir. İkinci olarak sorulan sorular çerçevesinde temalar not edilmiştir. Verilerin analizleri yapılırken, sorulara verilen cevaplar tablolara dönüştürülmüştür.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, öğretim elemanlarına yöneltilen yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular - cevaplar ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Mızrap Tekniğinin Çalışılacağı Bağlama Uzun Sap Bağlama mı Kısa Sap Bağlama mı Olmalıdır Neden. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Uzun saplı bağlama ile başlanmasını uygun görmektedir. Çünkü uzun saplı bağlama üzerinde bütün akort sistemlerinin (akort sisteminden kasıt misket, fidayda, abdal, müstezat vb. gibi bağlama düzenleri kastedilmektedir) orada tecrübe edilebileceğini ve gözlemlenebileceğini düşünmektedir.

G₂ Başlangıç aşamasında eğitime kesinlikle uzun saplı bağlama ile başlanmasını uygun görmektedir. Çünkü kısa sap bağlamada 3 telin aynı anda kullanılmasının öğrenciye zorluk ve karmaşıklık yaratacağını, bu nedenle ilk çalışmaların uzun sap bağlama üzerinde Re ve La perde aralıklarında yapılmasının daha kolay olacağını düşünmektedir.

G₃ Başlangıç aşamasında bağlama eğitimine kesinlikle uzun sap bağlama ile başlanmasını uygun görmektedir. Çünkü kısa sap bağlamada kullanılan bağlama düzeni akordunun ilerde öğretileneceğini, kısa sap bağlamanın bağlamayı basitleştiren kısırlaştırıcı bir saz olduğunu, bu nedenle uzun sap bağlamanın akademik eğitimde geleneksel müzik yapısını en iyi ifade eden enstrümanlardan biri olduğunu ve ondan vazgeçilmemesi gerektiğini düşünmektedir.

G₄ Uzun saplı bağlama ile başlanmasını uygun görmektedir. Çünkü uzun sap bağlamada kullanılan akortların (akort ile misket, fidayda, kara düzen, müstezat, abdal gibi bağlamada kullanılan düzenler kastedilmektedir) daha genele hitap ettiğini ve daha kolay algılanabildiğini, kısa sap bağlamanın ise belli bölge ve kişilerce çalınan bir enstrüman olduğunu, belli sanat camialarınca tercih edildiğini düşünmektedir. Bazı temel bilgilerin edinildikten sonra Bağlama düzenine (kısa sap

bağlama) geçilebileceğini dolayısıyla başlangıç aşamasında uzun saplı bağlama ile eğitime başlanmasını gerekli görmektedir.

G₅ Hem kısa hem de uzun saplı bağlama ile eğitime başlanabileceğini söylemiştir. Buna etken olarak kişinin yaşadığı sosyal çevrenin, dinlediği müzik türünün ve etkilendiği sanatçının kişinin çalacağı enstrümana da etkisi olacağını belirtmiştir. Kısa sap bağlamada öğrenci öğretilenleri enstrümanı üzerinde düzenli olarak çalışıyor ise sergilediği performans sayesinde kısa bir süre içerisinde istenilen seviyeye ulaşabileceğini ve ulaştırılabileceğini, uzun sap bağlamada da ezgilerin tek tel üzerinde çalışılmasının başlangıç aşamasında kısa sap bağlamaya göre daha kolay olduğunu dolayısı ile her ikisi ile de eğitime başlanabileceğini, burada eğitime uzun sap ya da kısa bağlama ile başlayıp başlamama konusunda belirleyici unsurun öğrencinin bilgisi, okul öncesi içinde yaşadığı kültür, okuldaki öğretmenin bu konuya bakış açısı, bilgisi ve donanımı olduğunu söyleyerek öğrenci hangi bağlamaya daha yatkın ise öğrenci kazanımı açısından onunla eğitime başlanması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 4.1. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Mızrap Tekniğinin Çalışılacağı Bağlama Uzun Sap Bağlama mı Kısa Sap Bağlama mı Olmalıdır Neden. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 1	Uzun Sap	Kısa Sap	Her İkisi	TOPLAM
Mızrap tekniğinin çalışılacağı bağlama uzun sap bağlama mı kısa sap bağlama mı olmalıdır.	G ₁ , G ₂ , G ₃ , G ₄	-	G ₅	5

Tabloya göre Mızrap Tekniğinin Çalışılacağı Bağlama Uzun Sap Bağlama mı Kısa Sap Bağlama mı olmalıdır? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarının hepsinin uzun sap bağlama ile eğitim verilmesi yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Bu görüşmecilerden G₅ ise hem uzun hem de kısa sap bağlama ile eğitim verilebileceğini ifade etmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde uzun sap bağlama kullanılmasının daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

4.2. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Başlangıç seviyesinde alt telin kullanılmasını uygun görmüştür. Çünkü önce alt teldeki hakimiyetin sağlanmasını düşünmektedir.

G₂ Başlangıç seviyesinde öğrencinin en az zorlanacağı tel alt tel olması nedeniyle öğretime alt tel ile başlanmalıdır. Ayrıca Türk müziğinin yatay hareket eden bir ezgi yapısına sahip olması ve bazı alışkanlıkların belli bir tel üzerinden yürütülmesi fikri de alt telden başlanmasını gerektirmektedir.

G₃ Bağlama öğretimine alt telden başlanmasını uygun görmüştür. Başlangıçta alt tel sol perdesine işaret parmağının basılarak bütün tellere mızrapla vurulduğunda daha güçlü bir ses elde edildiğini bunun da öğrenciyi cesaretlendirdiğini düşünmektedir.

G₄ Bağlama öğretimine alt telle başlamanın uygun olduğunu söylemektedir. Çünkü birçok telle uğraşmak yerine tek tel ile muhatap olmanın daha kolay olduğunu düşünmektedir.

G₅ Bağlama öğretimine alt telle başlamanın uygun olduğunu söylemektedir. Çünkü hangi düzenle eğitime başlanırsa başlansın en kolay erişim ve gelişimin alt tel üzerinde yapıldığını düşünmektedir.

Tablo 4.2. Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 2	Alt Tel	Orta Tel	Üst Tel	TOPLAM
Başlangıç seviyesinde mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır.	G ₁ , G ₂ , G ₃ , G ₄ , G ₅	-	-	5

Tabloya göre Başlangıç seviyesinde mızrap tekniğinin kullanılacağı tel (alt, orta, üst) tel hangisi olmalıdır? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarının hepsinin bağlama eğitimine alt telle başlanması konusunda görüş birliğinde oldukları tespit edilmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; başlangıç aşamasında alt telde perde yerlerinin daha kolay öğrenilmesi, sap üzerinde sol el hareketlerinin kolay yapılması, mızrapın alt tele daha kolay vurması, alıştırma ve etütlerin daha kolay tecrübe edilmesi nedeniyle alt telde çalışma yapılmasının Temel bağlama eğitiminde fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

4.3. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi mızrap yönleri ile eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Üst ve alt tezenelerle eğitime başlamanın uygun olduğunu düşünmektedir. Çünkü başlangıç aşamasında üst ve alt tezeneler arasında bir denge kurulması gerektiğini söylemektedir.

G₂ Öğretim elemanı üst ve alt mızrap vuruşu ile eğitime başlanması gerektiğini düşünmektedir. Çünkü iki sekizlik nota değerinden oluşan üst ve alt mızrap vuruşlarının öğrencinin ritim duygusunu ve mızrap tekniğini geliştirmesine katkı sağlayacağını belirtmektedir.

G₃ Öğretim elemanı önce üst tezene vuruşu sonra da üst alt tezene vuruşu ile eğitime başlamanın uygun olduğunu, ilerleyen zamanlarda dörtlük notalardan oluşan çalışmalara geçildiğinde üst-alt mızrap vuruşunun kolaylıkla uygulanabileceğini söylemektedir.

G₄ Öğretim elemanı başlangıçta kısa bir süreliğine üst tezene vuruşu ile eğitime başlanmasını düşünmektedir. Daha sonra diğer tartımlara geçilebileceğini, bu tartımlara geçen öğrencilerin daha hızlı ilerlediklerini ve enstrümanları ile daha sıkı bir bağ kurabileceklerini söylemektedir.

G₅ Öğretim elemanı üst tezene vuruşu ile eğitime başlanması gerektiğini düşünmektedir. Çünkü yukarıdan aşağıya olan hareketlerin yer çekimi etkisi ile daha kolay yapıldığı, tersi hareketleri yapmanın da zor olduğunu söylemektedir.

Tablo 4.3. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi tezene yönleri ile eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 3	Üst	Üst Alt	TOPLAM
Hangi tezene yönleri ile eğitime başlanmalıdır.	G ₃ , G ₄ , G ₅	G ₁ , G ₂	5

Tabloya göre Hangi tezene yönleri ile eğitime başlanmalıdır? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarından G₃ ve G₄'ün mızrap yönünün önce üst vuruşlar ile başlayıp sonrasında üst-alt mızrap vuruşları ile eğitime devam edilmesi konusunda, G₅'in en başta yalnız üst tezene ile eğitime başlanması konusunda, G₁ ve G₂'nin ise direkt üst-alt tezene vuruş yönleri ile eğitime başlanmasını düşünmektedirler. Öğretim elemanlarının başlangıç tezenesi vuruş yönüne ilişkin farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde ilk tezene vuruşunun yukarıdan aşağıya yapılması fizik kanunlarına göre hareketin daha kolay yapılabilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu kurala göre kısa bir süre üst mızrap çalışması yapılmalı sonra mızrap vuruş tekniğinin disiplinli hale getirilmesi ve mızrap dengesinin oturması için üst- alt mızrap vuruş tekniğinden oluşan çalışmalar ile eğitime devam edilmesinin öğrenci başarısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.4. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Sol el pozisyonu uzun sap bağlama üzerinde nerede olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı sol el pozisyonunun başlangıç aşamasında boş tel La ekseninde durmasını uygun görmektedir. Bunun nedeni geleneksel müziğimizi oluşturan yapıların genelde birçoğunun La kararlı olmasından kaynaklandığını söylemektedir.

G₂ Öğretim elemanı sol elin alt tel üzerinde Sol perdesi civarında olmasını uygun görmektedir. Çünkü fiziksel pozisyon açısından Sol perdesinin daha uygun olduğunu düşünmektedir.

G₃ Öğretim elemanı Sol perdesinden başlanmasını uygun görmektedir. Bunun nedeni başlangıç aşamasında çalgı ile bütünleşmek için öğrenciyi zorlamayacak bir pozisyonda tutuş yapmak olduğunu ayrıca 3 tele mızrapla vurulduğunda seslerin uyum içinde tınladığını düşünmektedir.

G₄ Öğretim elemanı eğitime alt tel orta Re perdesinden başlanmasını uygun görmektedir. Bunun nedenini şöyle ifade etmektedir. Öğrenci ilk başta enstrümanını çalmak için doğru oturuş ve tutuş pozisyonu aldığı anda, sap üzerinde tutuş yapacağı bölgeyi kendi içinden gelen fiziksel davranışlara göre neresi uygunsa oradan sazı tutmak ister. Geçmiş yıllarda verilen eğitim ve tecrübeler doğrultusunda öğrencilerin birçoğunun Re perdesinden sazı tuttuğunu bu nedenlerle de bağlama eğitimine Re perdesinden başlanmasının uygun olduğunu düşünmektedir.

G₅ Öğretim elemanı Re perdesi ile eğitime başlanmasını daha uygun görmektedir. Bunun nedeninin GSL'deki çocukların fiziksel yapılarıyla ilgili olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.4. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Sol el pozisyonu uzun sap bağlama üzerinde nerede olmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 4	Re Perdesi	Sol Perdesi	La Perdesi	TOPLAM
Sol el pozisyonu uzun sap bağlama üzerinde nerede olmalıdır.	G ₄ , G ₅	G ₂ , G ₃	G ₁	5

Tabloya göre Sol El Pozisyonu Uzun Sap Bağlama Üzerinde Nerede Olmalıdır? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarından G₄ ve G₅'in Re perdesi, G₂ ve G₃'ün Sol perdesi ve G₁'in boş La perdesi üzerinden bağlama eğitimine başlanması yönünde fikir beyan etmişlerdir. Öğretim elemanlarının başlangıç perdesine yönelik farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç bağlama eğitimi alan öğrencilerin fiziki gelişimleri, kol boyları, parmak boyları, cinsiyet, bağlama tekne ve sap boyları gibi faktörler göz önünde bulundurulduğunda ilk olarak fiziksel pozisyonu zorlamayacağı düşünülen Re-La beşlisi üzerinde alıştırmaya, egzersiz ve etüt yapılmasının öğrenci kazanımları açısından daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

4.5. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı genelde 1'lik (♩), 2'lik (♪) nota değerlerinden sonra da 4'lük (♫) nota değerleri ile eğitime başlamayı düşünmektedir.

G₂ Öğretim elemanı 8'lik (♩) ve 16'lık (♩) nota değerlerinden oluşan tartımlarla eğitime başlamayı uygun görmektedir. Çünkü iki tane sekizlik notadan oluşan kalıbın üst-alt mızrap vuruşları ile çalışılması öğrenciye rahatlık kazandıracağını düşünmektedir.

G₃ Öğretim elemanı 1'lik (♩), 2'lik (♪) nota değerlerinden sonra 4'lük (♫) notaların kullanılmasını uygun görmektedir. Çünkü bu tartımların öğrenciyi düşünmeye zorladığını ve üst- alt mızrap vuruşlarının başlangıç aşamasında önemli olduğunu düşünmektedir.

G₄ Öğretim elemanı başlangıç seviyesinde 4' lük (♩) nota değeri gösterildikten sonra bunun ikiye bölünmüş hali olan iki sekizlik notadan oluşan İzmir diye tabir ettiğimiz tartım kalıbı ile eğitime başlanmasını uygun görmektedir. Neden 1'lik (♩) ve 2'lik (♩) nota değerleri ile başlanmayacağını da şöyle ifade etmektedir. Bağlamanın mızraplı bir çalgı olması sebebi ile tele vurulduktan sonra bu notaların ses sürelerinin hemen kaybolacağı dolayısı ile sesin devamlılığı sağlanamayacağı için dörtlük ve sekizlik notalarla çalışılmanın daha uygun olduğunu düşünmektedir.

G₅ Öğretim elemanı 4' lük (♩) nota değeri ve daha sonra onun ikiye bölünmüş hali olan sekizlik ve sonrasında on altılık nota değerlerinden oluşan tartımlarla eğitime başlanmasını uygun görmektedir. Başlangıçta birlik nota değerini yazıp onu parçalamanın doğru olmadığını düşünmektedir.

Tablo 4.5. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 5	♩, ♩, ♩	♩, ♩, ♩	TOPLAM
Başlangıç düzeyinde hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır.	G₁,G₃	G₂,G₄,G₅	5

Tabloya göre Başlangıç düzeyinde hangi tartımlarla (nota değerleri ile) eğitime başlanmalıdır? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarından G₁ ve G₃ 1'lik (♩), 2'lik ve 4' lük (♩) nota değerleri ile; G₄ ve G₅ 4' lük (♩), 8'lik (♩), 16'lık (♩) nota değerleri ile; G₂ ise 4' lük (♩) notanın iki 8'lik nota değerine bölünmesi ile oluşan üst alt tezene vuruşları ve 16'lık nota değerlerinden oluşan tartımlarla bağlama eğitimine başlanması yönünde görüşleri tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının başlangıç aşaması tartımsal değerler hakkında farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; bağlama eğitiminin başlangıç aşamasında öğrencilerin tezene vuruşlarının 4' lük (♩), 8'lik (♩), 16'lık (♩) nota

değerlerinden oluşan üst-alt mızrap vuruşları ile eğitime başlanmasının öğrenci kazanımları açısından daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

4.6. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır. (Kaçınıcı Hafta Gibi) Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı tartım kalıplarının kaçınıcı haftada kullanılacağına dair bir fikir beyan etmemiştir. Öncelik sırasına göre de Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartımlarının sıralanabileceğini söylemiştir.

G₂ Öğretim elemanı 4. ya da 5. hafta gibi bu tartımlara geçilebileceğini düşünmektedir. Çünkü bu aşamaya gelebilmek için öncesinde verilen alıştıırma, egzersiz ve etütleri yeteri kadar çalışmak gerektiğini, bunun yanında kişinin kabiliyet ve performansının da önemli olduğunu söylemektedir.

G₃ Öğretim elemanı 6. 7. ve 8. haftalarda öğrencinin bu aşamaya ulaşabileceğini düşünmektedir. Çünkü en başta doğrudan tartımlarla eğitime başlamanın öğrencinin kafasını karıştırabileceğini, bu nedenle temel davranışların pekiştirilmesinden sonra tartımların daha kolay halledilebileceğini söylemektedir.

G₄ Öğretim elemanı tartım kalıplarının kaçınıcı haftada kullanılacağına dair net bir fikir beyan etmemiştir ancak bu çalışmaların ilerleyen zaman içerisinde yapılabileceğini düşünmektedir. Ancak dörtlük (♩), sekizlik (♩), onaltılık (♩) nota değerinin sırayla öğretilbileceğini belirtmektedir.

G₅ Öğretim elemanı soruda bahsedilen bu tartım kalıplarına 3. yada 4. haftalarda geçilebileceğini düşünmektedir.

Tablo 4.6. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır (Kaçınıcı hafta gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 6	Fikir beyan etmeyenler	3. veya 4. hafta	4.veya 5. hafta	6. 7. veya 8. hafta	TOPLAM
Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır (Kaçınıcı hafta gibi).	G ₁ , G ₄	G ₅	G ₂	G ₃	5

Tabloya göre Geleneksel tartım kalıpları olarak adlandırılan Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩) gibi tartım kalıpları hangi aşamada kullanılmalıdır? (Kaçınıcı hafta gibi.) Sorusuna yönelik öğretim elemanlarından G₅ 3. 4. hafta, G₂ 4. 5. hafta, G₃ 6. 7. 8. haftada geçilebileceğini G₁ ve G₄'ün ise soruya yönelik fikir beyan etmedikleri tespit edilmiştir.

Öğretim elemanlarının tartım kalıplarının hangi aşama ve haftada kullanılacağına dair farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde Van (♩), İzmir (♩), Gelibolu (♩), Ankara (♩), Karaman (♩), temel tartım kalıplarının kolaydan zora, basitten karmaşığa anlayışından hareketle sırayla 4'lük (♩), 8'lik (♩), 16'lık (♩) değerlerin senkop oluşturmayacak varyantlarının çalışılması öğrenci kazanımları açısından daha doğru olacağı düşünülmektedir.

4.7. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi perde aralıkları çalışılabilir (Ör: Re-La aralığı gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı boş tel La - Re aralığında olması gerektiğini belirtmiştir. Çünkü uygulamadaki temel ezgileri oluşturan yapılardan birçoğunun karar perdesi boş tel La sesidir.

G₂ Öğretim elemanı Re-La aralığından eğitime başlamayı düşünmektedir. Çünkü geçmiş deneyimlerine dayanarak Re-La aralığında adayların daha başarılı olduklarını tecrübe ettiğini ifade etmiştir.

G₃ Öğretim elemanı başlangıç düzeyinde Re-La perde aralığı üzerinde bağlama eğitimine başladığını ifade etmiştir. Sol perdesinin pes ve tiz seslere doğru genişleme yapılmasına imkan verdiğini, basit usul ve dizilere sahip makamların eğitiminde de bu perde aralığının uygun olduğunu düşünmektedir.

G₄ Öğretim elemanı Re-La aralığını uygun görmektedir. Çünkü Re eksen sesinin tize ve pese doğru ses genişleme alanına uygun olduğunu düşünmektedir.

G₅ Öğretim elemanı boş tel La-Re aralığında eğitime başlamayı uygun görmüştür. Başlangıçta Re sesinden boş tel La sesine inici hareket (yani re-do-si-la) ve Mi sesinin Re sesine olan yakınlığı ile de boş tel La-Mi aralığının oluşmasını geleneksel anlayışa da daha uygun olacağını düşünmektedir.

Tablo 4.7. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi perde aralıkları çalışılabilir (Ör: Re-La aralığı gibi). Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 7	La-Re	Re-La	TOPLAM
Başlangıç düzeyinde hangi perde aralıkları çalışılabilir (Ör: RE-LA aralığı gibi).	G₁, G₅	G₂, G₃, G₄	5

Tabloya göre Başlangıç düzeyinde perde aralıkları hangi aralıkta olmalıdır? Ör: Re-La aralığı gibi? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarından G₁ ve G₅'in boş tel La-Re aralığında, G₂,G₃,G₄'ün Re ve tiz La perde aralıklarından eğitime başlanması konusunda fikir belirttikleri tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının başlangıç perde aralığına yönelik farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitimi alan öğrencilerin fiziki gelişimleri, boy, parmak yapısı, parmak uzunluğu - kısalığı gibi faktörler göz önünde bulundurulduğunda; ders kitabında yer verilen başlangıç egzersiz, etüt ve ezgilerinin Re ve La perde aralığı üzerinde yapılması, konu ile ilgili kazanımlara ulaşmada kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

4.8. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı metronom kullanımına ilk baştan itibaren geçilebileceğini söylemektedir. Çünkü metronomla çalışmanın öğrencilerde daha sağlıklı bir gelişme sağladığını ifade etmektedir.

G₂ Öğretim elemanı ilk günden itibaren öğrencinin metronomla tanışmasında fayda olduğunu düşünmektedir. Çünkü öğrencinin müzik eseri içerisinde ritimsel yavaşlamalar ve hızlanmalar olmadan eserin kendi ritmi ile çalınması gerektiğini bilmesi, ayrıca metronomla çalışmaya geçmeden evvel öğrencinin metronom kullanımına yönelik bilgilendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

G₃ Öğretim elemanı başlangıç aşamasında metronom kullanımına geçilemeyeceğini biraz ilerde geçilmesi gerektiğini söylemektedir. Çünkü öğrencinin sayma işini başlarda yapamadığını, metronomun hızı kontrol etmek için kullanıldığını, ezgi çalarken pek fazla metronoma ihtiyaç olmadığını ifade etmektedir.

G₄ Öğretim elemanı öğrenci ister 9. Sınıf ister 10. sınıfta olsun çalıştığı eser ya da alıştırma üzerinde hangi teknikte sorun yaşıyor ise metronom ile o problemin çözülmesi gerektiğini, metronomla çalışmanın sürekli kullanılacak bir teknik olmadığını, gerekli oldukça metronom kullanabileceğini, bunun çok farklı hafta, ay ve farklı sınıflarda karşımıza çıkabileceğini ifade etmektedir.

G₅ Öğretim elemanı ilk derste metronom kullanımına geçilmesi gerektiğini söylemektedir. Çünkü metronomun bizim geleneksel müziğimizin en büyük sorunu olduğunu, metronomla çalışma disiplininin öğrencilere kazandırılmadığını bu

sebeplerle ileride eserlerin seslendirilmesinde problemler oluştuğunu ve metronom sorunu yaşandığını ifade etmektedir.

Tablo 4.8. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 8	En Başta	İleriki bir zamanda	Gerektikçe	TOPLAM
Temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir.	G ₁ , G ₂ , G ₅	G ₃	G ₄	5

Tabloya göre Temel mızrap tartımlarının çalışılmasında metronom kullanımına hangi aşamada geçilmelidir? Sorusuna yönelik öğretim elamanlarından G₁,G₂,G₅'in en başta metronom kullanılması, G₃'ün ileriki bir zamanda ve G₄'ün ise gerektiğçe metronom kullanılmasını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının metronom kullanımına yönelik farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; mızrap vuruşlarının düzenli bir ritmik disiplin içerisinde gerçekleşmesi için metronom kullanımına, mızrap tekniği alıştırmaları ile beraber başlanmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

4.9. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi zaman anahtarı ile başlanmalıdır (Hangi ölçü sayısı ile). Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı başlangıç aşamasında 2/4'lük ve 4/4'lük zaman anahtarı ile başlanmasını, daha sonra sıra ile üç zamanlı ve birleşik ölçü sistemine geçilmesini uygun görmektedir. Öğretim elemanı bu ölçü sayılarının usul bakış açısı ile de örtüştürülmesi ve öğrencilere o şekilde verilmesini daha doğru bulmaktadır.

G₂ Öğretim elemanı 2/4'lük zaman anahtarı ile eğitime başlanmasını uygun görmektedir. Çünkü başlangıç aşamasında basit usullerle öğretime başlamanın şart

olduğunu, birleşik usullerin daha ilerleyen zamanlarda belli bir aşama ve seviye kaydedildikten sonra verilmesinin daha uygun olacağını düşünmektedir.

G₃ Dahaçok 2/4' lük basit ölçüde olmasını söylemektedir. Öğrencinin gözünü korkutmadan dörtlük ve sekizlik gibi nota değerleri ile eğitime başlamanın doğru olduğunu, ayrıca bunları mızrapla vurmanın yeterli olmadığını doğru baskı, mızrap vuruş ve tutuşun başlangıç aşamasında tartım çalmadan daha önemli olduğunu düşünmektedir.

G₄ Öğretim elemanı başlangıç aşamasında 2/4 sonrasında 3 ve 4 zamanlı usullerle eğitime başlamanın uygun olduğunu söylemektedir. Çünkü kendi müziğimizde daha çok örneği olan usullerden eğitime başlamanın mantıklı olduğunu düşünmektedir.

G₅ Öğretim elemanı başlangıçta 2/4'lük ve sonrasında 4 zamanlı usullerle bağlama eğitimine başlanmasını uygun görmektedir. Çünkü birim bütünü 2 ve 4'e bölünmesinin 3 zamanlılara göre daha kolay olduğunu bu nedenle de 2 zamanlı usullerle eğitime başlamanın uygun olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.9. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi zaman anahtarı ile başlanmalıdır (Hangi ölçü sayısı ile). Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 9	2/4	3/4	4/4	TOPLAM
Hangi zaman anahtarı ile başlanmalıdır (Hangi ölçü sayısı ile).	G ₁ , G ₂ , G ₃ , G ₄ , G ₅	-	-	5

Tabloya göre Hangi zaman anahtarlarından başlanmalıdır (Hangi ölçü sayısından)? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarından hepsinin ilk olarak 2/4'lük zaman anahtarın ile bağlama eğitimine başlanması gerektiğini; arkasından 4/4'lük ve 3/4'lük zaman anahtarları ile de çalışmalar yapılması yönündeki görüşleri tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının başlangıç seviyesinde alıştırma ve eser örneklerinde 2/4'lük zaman anahtarının kullanılmasına yönelik aynı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde Basit ölçülerin (sıra ile 2/4'lük, 4/4'lük ve 3/4'lük zaman anahtarlarının) kullanılmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.10. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Farklı tellerde mızrap çalışması eğitimine hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı önce boş tel La perdesinde hakimiyet kazanıldıktan sonra diğer tellere geçilmesinin uygun olacağını ifade etmektedir. Çünkü boş tel La perdesi üzerinde karar veren makamların alt tel üzerindeki mızrap vuruş özelliklerinin tamamlanmasından sonra orta telde Sol kararlı eserlere geçileceğini ve burada yine alt tel üzerinde uygulanan çalışmaların aynısının orta tel içinde yapılması gerektiğini söylemektedir. Bunun için süre olarak herhangi bir zaman belirtmemiştir.

G₂ Öğretim elemanı alt tel üzerinde belli makam dizilerinin çalışılmasından sonra orta tele geçilmesini uygun görmektedir. Çünkü ilk 2 ay alt tel Re-La perdeleri arasında alıştırmayı yaptırdığını sonra sırayla Do, Si, La ve orta tel Sol kararlı eserlere geçilebileceğini söylemektedir.

G₃ Öğretim elemanı tel çalışmasının aşama aşama yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Başlangıç düzeyinde sıra ile alt tel, üst tel (Sol) ve orta tele geçtiğini söylemektedir.

G₄ Öğretim elemanı diğer tellerde mızrap çalışması eğitimine en erken 2. yarıyılı başlanabileceğini ifade etmektedir. Çünkü 1. yarıyıl içerisinde ancak bağlamayı tutuş, bağlamadan ses çıkarma, alt teldeki perdeleri ve diğer telleri tanıma gibi bir takım temel davranışları kazanmaya yönelik çalışmalar yapılabileceğini söylemektedir.

G₅ Öğretim elemanı bu soruyu 1. soru ile ilişkilendirerek cevap vermektedir. Çünkü öğrenci düzen açısından bağlama düzenini tercih etmişse ilk derslerden itibaren diğer tellerle ilişki kurmak zorunda kalacağını, uzun sap bağlamayı tercih etmişse de burada alt tel eksenli bir çalışma yapması gerektiğini, temel davranışların

kazanılmasından sonra kişisel yetenek, algılama ve kazanım durumları da göz önüne alınarak diğer tellerde çalışma yapmaya ancak 1. dönemden sonra geçilebileceğini, bu aşamada üst boş telin ve baş parmağın üst telden kullanımına yönelik çalışmalar yaptırılabilirliğini söylemektedir.

Tablo 4.10. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde Farklı tellerde mızrap çalışması eğitimine hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 10	Başlangıç Aşamasında Hemen (Bağlama Düzeni)	Alt Tel Hakimiyeti Kurulduktan Sonra (Bozuk Düzen)	TOPLAM
Farklı tellerde mızrap çalışması eğitimine hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir.	G₅	G₁, G₂, G₃, G₄, G₅	5

Tabloya göre Farklı tellerde mızrap çalışması eğitimine hangi aşamada (Hafta-Ayda) geçilmelidir? Sorusuna yönelik öğretim elemanları Bozuk düzen bağlama eğitiminde alt tel hakimiyeti kurulduktan sonra diğer tellere geçilebileceğini düşünmektedirler.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde temel davranışların ve alt tel hakimiyetinin kazanılmasından sonra diğer tellere geçilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

4.11. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı sağ el ve sol el koordinasyonunun sağlanmasından sonra bu tekniklere geçilebileceğini, zaman olarak da 1. dönemin sonu ya da 2. dönemin başlarının uygun olduğunu belirtmektedir.

G₂ Öğretim elemanı çarpma ve çekme tekniklerine ikinci dönemde geçilmesinin daha uygun olduğunu düşünmektedir. Çünkü bu çalışmaların öğrencinin kabiliyetine, performansına bağlı çalışmalar olduğunu, basit tartım kalıplarının oturmasından sonra bu tekniklere geçilebileceğini belirtmektedir.

G₃ Öğretim elemanı temel davranışların pekiştirilmesiyle bu tekniklere geçebileceğini ifade etmektedir.

G₄ Öğretim elemanı en erken 2. yarıyılıda geçilebileceğini düşünmektedir.

G₅ Öğretim elemanı 2. ayda yani 7. 8. haftadan önce bu tip çalışmaları yapmanın mantıklı olmadığını düşünmektedir. Çünkü bu çalışmaların daha önceki aşamalarını sağlıklı bina etmek ve öğrencinin davranışsal yetisini görüp ona göre bu çalışmaların öğrenciye verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Tablo 4.11. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 11	Başlangıçta	3.Etkinlikte	İlerleyen Haftalarda	TOPLAM
Çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman.	-	-	G ₁ , G ₂ , G ₃ , G ₄ , G ₅	5

Tabloya göre Başlangıç Bağlama Öğretiminde çarpma ve çekme tekniklerine geçilmeli mi neden, ne zaman? Sorusuna yönelik öğretim elamanlarının hepsinin ilerleyen haftalarda çarpma ve çekme tekniklerine geçilmesi konusunda görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde temel davranışların kazanılması, mızrap tekniği ve mızrap dengesinin oturtulması, temiz ses üretilmesi, sağ el sol el koordinasyonunun kazanılması sonucunda öğrencinin ilgi, istek ve performansına göre bu tekniklere geçilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

4.12. **GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır**

Neden. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı hem ana perdeler hem de geleneksel makam dizileri üzerinden eğitime başlanabileceğini söylemektedir. Çünkü makam dizilerinin ana perdelerle ilgili olduğunu, perdelerin isimleri bilinir ise perdelerin birleşmesinden oluşan makam dizilerinin de öğrencilere kolaylıkla anlatılabileceğini ifade etmektedir.

G₂ Öğretim elemanı kısa süreli ana perdeler üzerinde çalışma yapıldıktan sonra makamsal dizilere geçilebileceğini ifade etmektedir.

G₃ Öğretim elemanı ana perdeler üzerinden eğitime başlayıp sesleri pese ve tize doğru genişleterek makam dizisine geçiş yapmayı düşünmektedir. Çünkü başlangıç aşamasında makamın önemli olmadığını 1. 2. 3. parmak basışını, tezene vuruşunu, parmak koordinasyonunu, parmağı ileri geri kaydırma hareketlerini yaptıktan sonra pozisyonu zenginleştirmek gerektiğini daha sonra Re ve tiz bölgede Sib perdeleri arasında küçük bir hüseyini geçkisi yapılabileceğini ifade etmektedir.

G₄ Öğretim elemanı başlangıç aşamasında Re perdesi ve ekseni etrafında eğitime başlayıp sonra bu sesleri genişleterek belli makamlara ulaşmayı hedeflemektedir. Re, perdesi üzerinde dörtlük, sekizlik ve onaltılık tartımları çalıştıktan sonra sesleri yarım ve bir ton tize ve pese (Re-mib, re-mi) genişleterek pratik yaptırdığını sonra bu seslerin belli makamlarla ifade edilmesi gerektiğini, bu makamların da başlangıçta Çargah, Buselik ve Kürdi makamları olduğunu ve bu makamların okuldaki diğer dersler ile birlikte eşgüdümlü olarak işlenmesinin öğrenciye belli bir temel kazanım edindireceğini ifade etmektedir.

G₅ Öğretim elemanı ana perdeler üzerinden eğitime başlamayı düşünmektedir. Çünkü birdenbire karmaşıklaşmayı doğru bulmadığını ifade etmektedir.

Tablo 4.12. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır Neden. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 12	Makamsal	Ana Perde-Makamsal	TOPLAM
Başlangıç düzeyinde bağlamadaki ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır Neden.	-	G ₁ , G ₂ , G ₃ , G ₄ , G ₅	5

Tabloya göre Başlangıç düzeyinde bağlamadaki ana perdeler üzerinden mi, yoksa geleneksel makam dizileri üzerinden mi uygulama yapılmalıdır? Neden? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarının hepsi ana perdeler ile eğitime başlanıp sonra makamsal dizilerle eğitime devam edilmesi yönünde fikir belirttikleri tespit edilmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Başlangıç Bağlama eğitiminde önce ana perdeler üzerinden eğitime başlanması gerektiği, bu perde aralıklarında çalışıldıktan sonra bir makam dizisi oluşturulması ve zaman içerisinde diğer makam dizilerine geçilmesinin daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

4.13. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi makam dizileri temel alınmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öğretim elemanı La perdesinde karar verilen makamlarla başlamayı düşünmektedir. Öncelikle Hüseyini makamı ile eğitime başlamayı daha uygun görmektedir.

G₂ Öğretim elemanı Hüseyini makamı dizisi ile eğitime başlamayı düşünmektedir. Çünkü bu makamın toplumumuzun kulağına yerleşmiş makamlardan birisi olduğunu, halk müziği repertuarına bakıldığında yarısının neredeyse hüseyini makamı ya da hüseyini makamı ile ilişkili makamlar olduğunu, dolayısıyla hüseyini makamının ana

makamımız gibi görüldüğü gerekçeleri ile Başlangıç Bağlama eğitimine Hüseyini makamı ile başlamasını uygun görmektedir.

G₃ Öğretim elemanı Hüseyini makamı dizisi ile bağlama eğitimine başlamayı düşünmektedir. Çünkü bir oktav içerisinde la-sol-fa-mi-re-do-sib-la aralığında doğal bir dizi oluştuğunu, türkülerin birçoğunun da hüseyini dizisinde eserlerden oluştuğunu söylemektedir. Bu nedenle Hüseyini makamı dizisi ile başlanmasını uygun görmektedir.

G₄ Öğretim elemanı Çargah makamı ile eğitime başlamayı düşünmektedir. Çünkü GSL ders müfredatında bu makamın aynı zaman diliminde bazı derslerde de işlenmesinin öğrenci kazanımlarını artıracığı nedeniyle Çargah makamı ile başlamayı uygun görmektedir.

G₅ Öğretim elemanı makamsal olarak Hüseyini makamı dizisi ile bağlama eğitimine başlanmasını düşünmektedir. Çünkü halk müziği repertuarında birçok eserin hüseyini makamında eserlerden oluştuğunu bu sebeple de hüseyini makamı ile başlanmasını uygun görmektedir.

Tablo 4.13. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde hangi makam dizileri temel alınmalıdır. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 13	Çargah	Hüseyini	TOPLAM
Bağlama eğitiminde hangi makam dizileri temel alınmalıdır.	G ₄	G ₁ , G ₂ , G ₃ , G ₅	5

Tabloya göre; Başlangıçta hangi makam dizileri temel alınmalıdır? Sorusuna yönelik G₁, G₂, G₃ ve G₅'in Hüseyini makamı dizisi ile bağlama eğitimine başlanması, G₄'ün ise Çargah makamı dizisi ile eğitime başlanması yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Türk Halk Müziği repertuarının büyük bir bölümünün Hüseyini makamında olması ve Anadolu insanının Hüseyini dizisini daha

çok benimsemiş olması nedenleriyle Başlangıç Bağlama eğitiminde Hüseyini makamına öncelik verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

4.14. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde yöresel tavrı özelliklerine ön hazırlık olarak sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden. Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorum

G₁ Öncelikle Teke yöresi tavrı ile başlanmasını sonra Zeybek ve Silifke tavrı ile devam edilmesini uygun görmektedir. Bu mızrap tekniklerinin tavrılar üzerinde uygulanabilmesi için başlangıç aşamasında alt üst mızrap tekniğinin oturması, alttan ve üstten çiftleme tekniklerinin pekiştirilmesi gerektiğini düşünmektedir.

G₂ Öncelikle Azeri tavrı, Teke yöresi tavrı, çırpma mızrabının öğretilmesi ve Ege yöresi zeybek tavrı uygulamaları ile bağlama eğitimine devam edilmesinin uygun olacağını düşünmektedir.

G₃ Önce basit ölçülerdeki üçleme ve 7/8'lik mızrap vuruşlarından oluşan çalışmalar ile eğitime başlamayı uygun görmektedir. Başlangıçta bütün tellere mızrap vurarak çalışılmasını bunun basit bir şey olmadığını, tellerden çıkan tınıyı yakalamak, telleri hissetmek ve aşama aşama ilerlemek gerektiğini söylemektedir.

G₄ Öğretim elemanı zeybek tavrı ile eğitime başlamayı uygun görmektedir. Çünkü bağlamanın kendine özgü bir yapısı olduğunu, tavrılar içerisinde en temel mızrap şeklinin ve çırpmayı genel olarak veren tavrın zeybek tavrı olduğunu düşünmektedir.

G₅ Teke yöresi ile eğitime başlamayı uygun görmektedir. Çünkü bağlama ile yeni tanışmış birisinin tavrı ile ilgili durumu düşünüldüğünde çırpma fonksiyonunun gündeme gelmediği yerel anlamda özgünlük taşıyan tekniklere yönelmek gerektiğini, bu tekniğinde sadece teke yöresinde olması nedeni ile teke yöresi mızrabı ile eğitime başlanması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 4.14. GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde yöresel tavrı özelliklerine ön hazırlık olarak sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden. Sorusuna Yönelik Bulgular

SORU 14	Teke	Azeri	Zeybek	Karadeniz	TOPLAM
Yöresel tavır özelliklerine ön hazırlık olarak, sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden.	G₁, G₅	G₂	G₄	G₃	5

Tabloya göre; Yöresel tavır özelliklerine ön hazırlık olarak sırayla hangi yöresel mızrap teknikleri ele alınmalı, neden? Sorusuna yönelik öğretim elemanlarının farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu görüşlerden hareketle; Temel davranışların öğrenilmesi ve pekiştirilmesi sonrasında yöresel mızrap tavrına geçilebileceği, yöresel mızrap tekniklerinin hangi sırada ele alınacağına öğretmen tarafından belirlenmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan Öğretim Elemanlarının Güzel Sanatlar Liseleri Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretimine Yönelik Görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

GSL Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğretiminde;

- 1) Temel davranışların öğrenilmesi, pekiştirilmesi ve geliştirilmesine daha uygun olması, tüm akort düzenlerinin çalınmasına imkan vermesi, yöresel tüm mızrap tekniklerinin uygulanabilmesi ve kısa sap bağlamaya göre daha geniş bir kullanım alanına sahip olması nedenlerinden dolayı uzun sap bağlama ile öğretime başlanmasının daha uygun olacağı,
- 2) Temel davranışların öğrenilmesi, pekiştirilmesi ve geliştirilmesi açısından öğretime alt telden başlanmasının daha uygun olacağı,
- 3) Temel mızrap vuruş hareketlerinin öğretime öncelikle üst mızrap vuruşları ile başlanması daha sonra üst-alt mızrap vuruşları ile devam edilmesinin daha uygun olacağı,
- 4) Başlangıç düzeyinde sol el pozisyonu öğrencinin fiziksel yapısına uygun bir ses aralığı içermesinin (Re-la aralığı gibi) daha uygun olacağı,
- 5) Bağlamanın mızraplı bir çalgı olması ve sesin tınlama süresi düşünüldüğünde 4'lük (♩), 8'lik (♪) ve 16'lık (♫) nota değerleriyle öğretime başlanmasının daha uygun olacağı,
- 6) Dörtlük, sekizlik ve on altılık nota değerlerine (ve bunların senkop oluşturmayacak varyantlarına) temel davranışların pekiştirilmesinden sonra geçilmesinin daha uygun olacağı,

- 7) Çalışılacak etüt ve eserlerin orta Re ve tiz La perde aralığında olmasının daha uygun olacağı,
- 8) Çalışılacak etütlerin hız değerlerinin öncelikle öğrencilerin müzikal algılarına uygun olarak belirlenmesi ve en baştan itibaren alıştırmaların metronom eşliğinde yapılmasının daha uygun olacağı,
- 9) Başlangıç düzeyinde öncelikle 2/4'lük, 4/4'lük ve 3/4'lük zaman anahtarlarının kullanılmasının daha uygun olacağı,
- 10) Mızrap tekniği çalışmalarına alt telde başlanması gerektiği temel davranışların kazanılması ile de farklı tellere geçilmesinin daha uygun olacağı,
- 11) Başlangıç düzeyi Bağlama öğretiminde Çarpma ve Çekme tekniklerine temel davranışların kazanılmasından sonra öğrencinin ilgi, istek ve performansı göz önünde tutularak geçilmesinin daha uygun olacağı,
- 12) Ana perdelerde temel davranışların kazandırılmasından sonra Makamsal dizelere geçilmesinin daha uygun olacağı,
- 13) Hüseyini makamının Anadolu insanının duygularını ifade eden en yaygın makam olması, THM repertuarında geniş yer alması ve adeta ana dizi olarak görülmesi nedenleriyle öğretim aşamasında öncelikle yer verilmesinin daha uygun olacağı,
- 14) Temel davranışların öğrenilmesi ve pekiştirilmesi sonrasında yöresel mızrap tavrına geçilebileceği, yöresel mızrap tekniklerinin hangi sırada ele alınacağının öğretmen tarafından belirlenmesinin daha uygun olacağı **sonuçlarına ulaşılmıştır.**

5.2. Öneriler

Araştırmada her ne kadar yukarıdaki sonuçlara ulaşılmışsada, Başlangıç Düzeyi Bağlama öğretiminde sosyo-kültürel veya bireysel farklılıklar barındıran öğrencilere durumlarına uygun öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Algı, S. (2006). *Yöresel Tezene Tavırlarının Kullanım Durumlarına Yönelik Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gürler, E. Ş. (1992). *Sözsüz Zeybeklerin Tezene Özellikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gök, S. (2011). *Teke Yöresi ve Muğla Zeybeklerinin Tür, Ayak, Tavır, Usul ve Söz Yönünden İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Haşhaş, S. (2013). *Bağlama Eğitiminde, Bağlama Tutuş, Mızrap(Tezene) Tutuş-Vuruş Yönlerinin Yeri ve Önemi Üzerine Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Karacan, N. (2006). *Bağlamada Mızrap Tekniğinin Öğretiminde İcrayı Kolaylaştırıcı Unsurlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaşar, S. (2011). *Temel Bağlama Öğretiminde Kullanılmakta Olan ve Önerilen Tezene Tekniğinin Öğrencilerin Bağlama Çalma Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yıldırım, B. (2008). *Teke Yöresinde İcra Edilen Gurbet Havalarında Müzikal Açından Tavır Farklılıkları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72>. (Erişim Tarihi: 11.01.2016)

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Neşet GÜNGÖR
Doğum Yeri ve Tarihi : Mersin 1973
İletişim Bilgileri : nstgungor51@gmail.com
(GSM) : 0.505.215 64 93

EĞİTİM

1987-1990 Mersin İli Tarsus Endüstri Meslek Lisesi
1996-1999 Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü
2015-... Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik
Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

İŞ DENEYİMİ

1999-2004 Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü Hacı Ahmet Arısoy Lisesi Müzik
Öğretmeni
2004-2005 Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tarsus Cengiz Topel Lisesi Müzik
Öğretmeni
2005-2012 Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Dersi
Öğretmeni
2012-2015 İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ataşehir Mimar Sinan Güzel
Sanatlar Lisesi Bağlama Dersi Öğretmeni
2015-... Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Dersi
Öğretmeni
2017-... Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
Ücretli Bağlama Dersi Öğretim Elemanı

YABANCI DİL

İngilizce